

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/3/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017201880
Dátum vydania rozhodnutia: 01.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1017201880.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): I. K., nar. XX.XX.XXXX, bez cestovného dokladu, štátna príslušnosť: X. X. republika, t.č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, proti žalovanému: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava, Hrobákova 44, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-262-026/2017-AV zo dňa 13.10.2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Sa/91/2017-35 zo dňa 21. novembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 7Sa/91/2017-35 zo dňa 21. novembra 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-262-026/2017-AV zo dňa 13. októbra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nariaďuje, aby bol I. K., nar. XX.XX.XXXX, bez cestovného dokladu, štátna príslušnosť: X. X. republika, t. č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Účastníkom nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-262-026/2017-AV zo dňa 13.10.2017 (ďalej na účely rozsudku len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej na účely rozsudku len „zákon č. 404/2011

Z.z.“) rozhodol o zaistení sťažovateľa ako žiadateľa o udelenie azylu na účel zistenia skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku tak, že zaistil sťažovateľa na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 07.02.2018 a umiestnil ho v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov (ďalej na účely rozsudku len „ÚPZC Medved'ov“).

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočnosti, že dňa 06.10.2017 bol sťažovateľ kontrolovaný na diaľničnom hraničnom prechode Čuňovo - Rajka v smere z územia Maďarska na územie Slovenskej republiky v osobnom motorovom vozidle. Sťažovateľ nepreukázal svoju totožnosť a oprávnenosť pobytu na území Slovenskej republiky, nedisponoval žiadnym dokladom totožnosti. Následne bol dňa 07.10.2017 v čase o 2.15 hod. podľa § 79 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z. predvedený na Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava. Dňa 07.10.2017 bolo so sťažovateľom začaté konanie vo veci zaistenia podľa § 88 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z. na účel vrátenia sťažovateľa podľa Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarska o readmisii na spoločnej štátnej hranici. Dňa 11.10.2017 bola žalovanému doručená informácia od štátnych orgánov Maďarska, v ktorej je uvedené, že sťažovateľa v rámci readmisnej dohody neprevezmú. Sťažovateľ dňa 12.10.2017 požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

3. Na podklade uvedených skutočností žalovaný dňa 13.10.2017 začal správne konanie podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. a vydal preskúmané rozhodnutie. Dôvodil tým, že nakoľko sťažovateľ požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky až po jeho obmedzení na osobnej slobode, t.j. po preukázaní, že jeho pobyt je neoprávnený, jeho konanie jasne poukazuje na účelnosť jeho žiadosti o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. Sťažovateľ sa nachádzal na území viacerých bezpečných krajín, pričom o azyl požiadal až po jeho zadržaní. Žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že sťažovateľ sám uviedol, že jeho cieľovou krajinou nebola Slovenská republika ale Nemecká Spolková republika. Žalovaný konštatoval, že v prípade sťažovateľa je potrebné jeho zaistenie počas doby zisťovania skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o azyl ako aj preukázané riziko jeho úteku. O neuložení alternatívy zaistenia rozhodol s poukazom na vyjadrenie sťažovateľa v zápisnici č. PPZ-HCP-BA6-262-025/2017-AV kde uviedol, že nemá žiadne ubytovanie a nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou. V závere preskúmaného rozhodnutia uviedol, že predmetné zaistenie je v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný v konaní nedostatočne zistil skutkový stav veci.
- napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné.
- z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, ktoré skutočnosti o sťažovateľovej žiadosti o azyl je potrebné zistiť.
- dĺžka doby zaistenia je neprimerane dlhá a žalovaný ju neodôvodnil žiadnymi konkrétnymi dôvodmi a žiadnymi konkrétnymi skutkovými okolnosťami prejednávanej veci.

5. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že jej nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

- žalovaný riadne zistil skutkový stav a v konaní bolo preukázané, že sťažovateľ vstúpil na územie

Slovenskej republiky neoprávnene a zdržiaval sa na území Slovenskej republiky bez víza alebo povolenia na pobyt, pričom poukázal na zápisnicu o podaní vyjadrenia č. PPZ-HCP-BA-262-025/2017-AV zo dňa 13.10.2017

- existencia značného rizika úteku sťažovateľa je preukázaná z vyjadrení sťažovateľa, ako aj samotným konaním sťažovateľa, ktorý bez oprávnenia vycestoval z iných krajín, nakoľko je predpoklad, že sa chce dostať na územie Nemeckej Spolkovej republiky, čo aj sám potvrdil.

- zo zápisníc jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ nemá finančné prostriedky a nemá žiadne ubytovanie na Slovensku. V tejto súvislosti konštatoval, že sťažovateľ nespĺňa podmienky, za ktorých by mu mohla byť uložená povinnosť podľa § 89 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 404/2011 Z.z.

- žalovaný dĺžku doby zaistenia stanovil na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 07.02.2018, ktorá doba je nevyhnutná, počas trvania dôvodov podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. Lehota zaistenia je zákonná a oprávnená.

- žalovaný správne vychádzal z jemu dostupných informácií a tieto objektívne posúdil, najmä z pohľadu dôveryhodnosti osoby sťažovateľa a posudzoval aj relevantnosť dôvodov na strane sťažovateľa v súvislosti s jeho zaistením.

- odôvodnenie rozhodnutia je dostatočné, zrozumiteľné a obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti s uvedením skutočností, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia, z rozhodnutia je zrejmé, akými úvahami sa žalovaný viedol pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval a tiež to, ako sa vyrovnal s vyjadreniami sťažovateľa.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- krajský súd nesprávne právne posúdil námietku sťažovateľa týkajúcu sa nedostatočného zistenia skutkového stavu veci, nesprávneho právneho posúdenia veci a rozporu výroku rozhodnutia s odôvodnením, pričom poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SŽa/5/2015 zo dňa 06.02.2015.

- rozporom výroku preskúmaného rozhodnutia (§ 88a ods. 1 písm. b)) s odôvodnením (§ 88a ods. 1 písm. c)) sa súd nezaoberal a preto sťažovateľ mal za to, že súd nedostatočne zistil skutkový stav a následne vec nesprávne právne posúdil.

- s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/4/2012 a rozhodnutie sp. zn. 1SZa/4/2015 uviedol, že dĺžka doby zaistenia nie je dostatočne odôvodnená.

- existencia rizika úteku je nedostatočne preukázaná, rozhodnutie žalovaného je založené na domnienkach nakoľko sa žalovaný dostatočne nezaoberal skutkovým stavom veci.

8. Navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu mení tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

B)

9. Žalovaný ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa nepodal vyjadrenie.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

10. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie.

11. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 2 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 1. februára 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona číslo 404/2011 Z. z. policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Podľa § 88a ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z., žiadateľ o udelenie azylu môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa odseku 1. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 písm. a), b), c) alebo písm. e) nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 písm. d) nesmie presiahnuť čas zaistenia podľa § 88 ods. 4.

Podľa § 89 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

- a) hlásenia pobytu alebo
- b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej na účely rozsudku len „Správny poriadok“), v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

12. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o zaistení sťažovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z.

13. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihladením na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t. j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho

predpisu.

14. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

15. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci.

16. Námietku sťažovateľa týkajúcu sa rozporu výroku preskúmaného rozhodnutia a jeho odôvodnenia, a v súvislosti s tým nevysporiadanie sa s touto námietkou zo strany krajského súdu, považuje kasačný súd za dôvodnú.

17. Zo systematiky ustanovenia § 88 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z. vyplýva, že policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky, pričom aplikácia ustanovení pod § 88a ods. 1 písm. b) prichádza do úvahy na prípady, keď zaistenie cudzinca, ktorý požiadal o azyl, je nutné na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku [b]).

18. Vzhľadom na to, že žalovaný svoj postup pri zaistení sťažovateľa oprel o ustanovenie § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z., bolo potrebné sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberať preukázaním splnenia podmienok vyplývajúcich z citovaného ustanovenia. Z obsahu predmetného ustanovenia je zrejmé, že účelom zaistenia v zmysle citovaného ustanovenia je zistenie skutočností, na ktorých je založená žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať.

19. V rozpore s uvedeným však vyznieva konštatovanie žalovaného v odôvodnení jeho rozhodnutia (s.3) že „účastník konania požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky až po jeho obmedzení na osobnej slobode, t.j. po preukázaní, že jeho pobyt je neoprávnený. Konanie účastníka konania jasne poukazuje na účelnosť jeho žiadosti o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. Účastník konania sa nachádzal na území viacerých bezpečných krajín, pričom o azyl požiadal až po jeho zadržaní. Taktiež o účelnosti tejto žiadosti ako aj o riziku úteku poukazuje aj skutočnosť, že účastník konania sám uviedol, že jeho cieľovou krajinou nebola Slovenská republika ale Nemecká republika.“ Vzhľadom na uvedené preskúmané rozhodnutie nepochybné vyvoláva pochybnosti o dostatočnom ustálení si predmetu konania zo strany správneho orgánu.

20. Žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktorých zistenie je potrebné v súvislosti s podanou žiadosťou o azyl. Preukázanie rizika úteku nepredstavuje samostatný účel zaistenia žiadateľa o azyl v zmysle § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. Okrem uvedeného treba pripomenúť, že konštatovanie žalovaného v odôvodnení rozhodnutia nasvedčuje inému účelu zaistenia -zaisteniu štátneho príslušníka tretej krajiny, zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b), a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie v zmysle § 88a ods. 1 písm. c) zákona č. 404/2011 Z.z., ktoré však v tomto prípade nebolo správnym orgánom aplikované ako zákonný dôvod zaistenia. V predmetnej veci ani aplikácia písm. c) neprichádza do úvahy, nakoľko sťažovateľ nebol zaistený v predchádzajúcom konaní podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) predmetného zákona.

21. Uvedená argumentácia predstavujúca odklon od (v konaní) relevantných dôvodov, na základe ktorých bol sťažovateľ v danom prípade zaistený (ktoré však v rozhodnutí absentujú), len nasvedčuje záveru o zmaťočnosti a z toho vyplývajúcej nepreskúmateľnosti preskúmaného rozhodnutia. Takéto pochybenie nemalo ujsť pozornosti krajského súdu, ktorý mal na túto vadu prihliadnúť a riadne sa vysporiadať s námietkou sťažovateľa v žalobe v súvislosti s nesúlalom výroku rozhodnutia a jeho

odôvodnenia, pretože uvedená vada mala nepochybne vplyv na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia.

22. Vychádzajúc z uvedeného, nemala teda v záujme presvedčivosti rozhodnutia žalovaného o zaistení v jeho odôvodnení absentovať zmienka o takých skutočnostiach, ktoré by naplnenie citovaného zákonného účelu zaistenia dostatočne zrozumiteľne odôvodňovali, napríklad na základe čoho vyvstala potreba zisťovania skutočností týkajúcich sa jeho žiadosti o azyl, či išlo o súčinnosť s migračným úradom, prípadne na aké skutočnosti malo byť zisťovanie vykonané, resp. aké úkony si takéto zisťovanie ešte vyžiada (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. februára 2015, sp. zn. 1 Sza 5/2015).

23. Z obsahu citovaného zákonného ustanovenia § 88a ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z., okrem iného, vyplýva, že žiadateľa o udelenie azylu možno zaistiť, ak na dosiahnutie účelu nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky. Okrem toho, že rozhodnutie žalovaného neobsahuje zdôvodnenie potreby zisťovania konkrétnych skutočností, na ktorých je založená žiadosť sťažovateľa o azyl, žalovaný sa pri skúmaní možnosti využitia menej závažných opatrení, v rámci ktorých by v prípade navrhovateľa ako žiadateľa o azyl prichádzalo do úvahy v zmysle zákona č. 404/2011 Z.z. [§ 23 ods. 3 písm. c), resp. § 23a ods. 1 zákona č. 48/2002 Zb.] zdržiavanie sa v azylovom zariadení bez možnosti udelenia priepustky, týmto nezaoberal, resp. z odôvodnenia jeho rozhodnutia to nevyplýva.

24. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že vytýkané nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nemôžu byť konvalidované prípadným dodatočným vysvetlením, resp. doplňujúcim vyjadrením žalovaného, a ani súdu neprislúcha spôsobom presahujúcim akceptovateľnú mieru dopĺňať, resp. absentujúce argumenty žalovaného nahrádzať svojimi a vyvodzovať z nich závery, ku ktorým mal dospieť žalovaný, ktorého postup a úvahy mali byť obsahom odôvodnenia jeho rozhodnutia, pretože takáto aktivita presahuje rámec preskúmvacej právomoci súdu a zároveň zasahuje do sféry kompetencie správneho orgánu v agende vymedzenej zákonom č. 404/2011 Z.z.

25. V súvislosti s namietaným rizikom úteku kasačný súd poznamenáva, že z ustanovenia § 88 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z.z. vyplýva, že rizikom úteku štátneho príslušníka tretej krajiny sa rozumie stav, keď na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá povolený pobyt podľa tohto zákona alebo ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

26. Najvyšší súd na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že pod pojmom riziko úteku je potrebné rozumieť samotné podozrenie z existencie rizika úteku. Preto niekedy pre záver o existencii rizika úteku (§ 88 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z.z.) postačí zistenie, že je pravdepodobné, že príslušná zákonom predvídaná skutková podstata bola naplnená. Môže to tak byť však iba v prípade, že takáto eventualita je najpravdepodobnejším vysvetlením skutkových zistení a že na základe dostupných údajov sa javia byť významne pravdepodobnejšie ako iné do úvahy pripadajúce vysvetlenia.

27. Žalovaný v rozhodnutí konštatoval preukázanie rizika úteku, avšak dôvodil iba vyššie citovanými skutočnosťami a teda poukazoval na účelovosť podanej žiadosti a na nevhodnosť zostať na území Slovenskej republiky, nakoľko chce žiť v Nemecku, čo podľa názoru kasačného súdu nie je dostatočné, vzhľadom na mimoriadnosť inštitútu zaistenia.

28. V súvislosti s posudzovaním existencie rizika úteku kasačný súd poukazuje na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, napr. v rozsudku sp.zn. 1Sza/16/2016 zo dňa 11.08.2016, podľa ktorej „Pri posudzovaní existencie rizika úteku a vyplývajúcej potreby zaistenia sa musí zohľadniť odmietnutie vstupu na hranici, existencia záznamu v SIS, chýbajúce doklady, chýbajúce miesto bydliska, absencia spolupráce a ďalšie relevantné náznaky/kritériá. Avšak aj v prípade prítomnosti uvedených indikátorov, tieto neodôvodňujú nevyhnutne opatrenie zaistenia per se. Vyššie uvedený zoznam kritérií by sa mal vziať do úvahy ako prvok pri celkovom posudzovaní jednotlivkej situácie. Často kombinácia niekoľkých z vyššie uvedených kritérií poskytne základ pre oprávnený predpoklad „rizika úteku“. Vyžaduje sa individuálne posúdenie každého prípadu, pričom dôležitým faktorom môže byť práve správanie zaistej osoby v čase od vstupu na územie niektorého z členských štátov Európskej únie.“ Napokon ani

pôvodný cieľ cesty sťažovateľa do iných krajín Európskej únie bez ďalšieho nepredstavuje dostatočný predpoklad existencie rizika úteku (m. m. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 10Szak/3/2017 zo dňa 09.02.2017).

29. Námitku nedostatočného odôvodnenia dĺžky lehoty zaistenia vyhodnotil kasačný súd rovnako za dôvodnú.

30. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že dĺžku zaistenia žalovaný určil najviac do 07.02.2018, čo sú skoro štyri mesiace obmedzenia osobnej slobody zaisteného cudzinca, pričom dôvodil len tým, že „zaistenie je potrebné počas doby zisťovania skutočností na ktorých je založená jeho žiadosť o azyl ako je aj jasne preukázané riziko jeho úteku.....dobu zaistenia stanovil po dôkladnom vyhodnotení osoby sťažovateľa“.

31. Vzhľadom na uvedené žalovaný opätovne v súvislosti s dĺžkou lehoty zaistenia odkazuje na potrebu zistenia skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o azyl ako aj na osobu sťažovateľa, čo však opätovne bližšie nekonkretizuje a neodôvodňuje. Dĺžka lehoty zaistenia v trvaní skoro štyroch mesiacov je podľa názoru kasačného súdu neodôvodnená a neprimeraná aj vzhľadom na to, že v konaní o žiadosti o azyl má Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinnosť rozhodnúť, v prípade zamietnutia žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, v lehote 60 dní. Po tejto lehote žiadosť o udelenie azylu nemôže byť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená a teda prichádza do úvahy už iba udelenie azylu.

32. V tejto súvislosti kasačný súd udáva, že správny orgán je povinný zdôvodniť, prečo je potrebná práve stanovená dĺžka zaistenia. Správny orgán je totiž v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi.

33. Podľa názoru kasačného súdu lehotu zaistenia je potrebné určiť presne a výstižne. Z formulácie zákona, že cudzinec môže byť zaistený „na čas nevyhnutne potrebný“, je tiež potrebné vyvodiť, že dĺžka zaistenia musí byť tiež náležite odôvodnená existujúcimi skutočnosťami v konkrétnom prípade, ktoré odôvodňujú takýto čas nevyhnutne potrebný na zaistenie cudzinca. Žalovaný je povinný odôvodniť dĺžku doby zaistenia, najmä tiež pokiaľ využije maximálnu dobu zaistenia, v danom prípade až na 12 mesiacov. Takéto pochybenie je podstatnou vadou ovplyvňujúcou zákonnosť rozhodnutia ako celku, pretože doba zaistenia je esenciálnou zložkou inštitútu zaistenia (rozsudok Mestského súdu v Prahe sp. zn. 7AA/50/2011 zo dňa 14. marca 2011).

34. Kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že si je vedomý mimoriadnosti inštitútu zaistenia a vo svojej judikatúre zohľadňuje, že sa fakticky jedná o obmedzenie, dokonca pozbavenie osobnej slobody človeka. Ide tak o citeľný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca, ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen zákonom č. 404/2011 Z.z., ale predovšetkým ústavným poriadkom.

V.

35. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p., ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

36. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného kasačný súd rozhodol o bezodkladnom prepustení sťažovateľa zo zaistenia v zmysle čl. 15 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“), ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru, ktoré zakotvujú povinnosť nariadiť prepustenie osoby, ktorej zaistenie bolo nezákonné.

37. Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru v citovanom znení každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

38. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 S.s.p. v spojení s ustanovením § 175 ods. 1 a 2 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, ich náhradu nepriznal, nakoľko si trovy konania neuplatnil.

39. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.